

कर्कः । अत्र रेवत्या द्वारिंशत्तारतन्त्रत्वम् अष्टोपा-
यदे उक्तम् अतस्तस्या एकत्वाभावात् रेवत्यादिश-
देन बहु० अन्विनीति बोध्यम् तस्याश्च त्रितारत्वेनायुग्मप-
रत्वम् । अमावास्या वा एतन्मन्त्रमित्युक्तेः । अमावास्या-
याश्च । तत्र च रविचन्द्रयोरेकनक्षत्रस्थितत्वात् एकनक्ष-
त्रतुल्यफलदाहत्वाद्वा तथात्वम् कर्म० । एकस्मिन् नक्षत्रे
एकनष्ट पु० एको मुख्यो नष्टः । नाक्षप्रवर्त्तके मुख्यनष्टे त्रिका०
एकपक्ष पु० एकः पक्षो यस्य । सहाये कर्म० । एकत्र २ पक्षे पु०
एकपक्षी स्त्री एकः समानः अनन्योवा पतिर्यस्याः । नान्तादेशः
नान्तत्वात् ङीप् । सप्तम्याम् “सर्वांशमेकपक्षीनामेका
चेत् पुत्रिणी भवेत् । सर्वांशस्तेन पुत्रेण प्राह पुत्रव-
तीर्षतुः” मनुः । २ पतिव्रतायाश्च । “यो धर्म एकपक्षी-
नां काङ्क्षन्ती तमनुत्तमम्” मनुः । “ताश्चावश्यं दिव-
सगणनातत्परामेकपक्षीम्” मेघ० । “कामेकमर्त्तौ व्रत-
दुःखशीलाम्” कुमा० । एकः पतिरीशो यस्य वा कप् ।
एकपतिक एकस्वामिके त्रि० स्त्रियां टाप् । “पत्न्यर्नयश्च-
सम्बन्ध” इत्यधिकारात् भर्तृर्धनस्यैव नादेशङ्गोपो नेतरस्य ।
एकपत्रिका स्त्री एकं गन्धयुक्ततया अष्टं पत्रं यस्याः
कप् टापि अत इत्त्वम् । गन्धपत्रादृष्टे राजनि० ।
एकपदं न० एक पदं पदोच्चारणयोग्यकालो यत्र । एकपदो-
च्चारणयोग्यकाले इतकाले । कर्म० । एकस्मिन् २ स्थाने
१ रुपतिष्ठन्तरूपे पदे च “निहन्त्यरोनेकपदे य उदात्तः
स्वरानिव” भावः । “अनुदात्तं पदमेकवर्जम्” पा० । एकपदे
अन्यस्वरस्य उदात्तेन निघातविधानात्तेन सादृश्यमिहोक्त-
मिति बोध्यम् “कथमेकपदे निरागवम्” रघुः । एकं पदं
चरणो यस्य । ४ एकवरणमनुष्ये ५ तद्युक्ते देशभेदे पु० स
च देशः दृष्टव्यः । कूर्मविभागे प्राच्यामुक्तः । अथ पूर्वस्वामञ्ज-
न इत्याद्युपक्रम्य “एकपदतामसिप्रिकोशककावर्जमानचेति”
एकं पदं कोष्ठं पूजास्थानं यस्य । वास्तुमण्डले एककोष्ठपूज्ये
ईश्वरभेदे पु० “भृगुर्वाकपदोच्यते” वास्तु० त० देवीपु० ।
एकं पदं कोष्ठरूपं स्थानम् । कर्म० । वास्तुमण्डलस्य
७ एककोष्ठात्मकस्थाने न० । “इन्द्रश्चेन्द्रात्मजश्चोभावेकैकपदं
संस्थिता” तत्रैव । तत्कोष्ठजिह्वादिप्रकारोवास्तुशब्दे
वक्तव्ये । एकं पदं चरणो यस्य । दन्तगभेदे पु० स्त्री ।
स्त्रियां जातित्वात् ङीप् । “कर्षणैकपदान्वास्त्यैर्निजुष्टं
एकलालिभिः” भाग० ४, ६, १५ । एकं सुवन्नं पदं
वाचकं यस्य । ६ एकपदवाच्ये त्रि० “किं सिदेकपदं धर्म्यं
किं सिदेकपदं ययः । किं सिदेकपदं स्वर्ग्यं किं सिदेकपदं

सुखम्” । यत्रप्रत्ये “दाप्यमेकपदं धर्म्यं दानमेकपदं
ययः । सत्यमेकपदं स्वर्ग्यं शीलमेकपदं सुखम्” भा०
व० २१२ अ० । युधिष्ठिरेणैकपदबोध्यादात्प्राद्युत्तरे उक्तम्
एकं पदं पदविन्यासविशेषो यत्र । १० रतिबन्धभेदे पु०
“पादमेकं हृदि स्थाप्य द्वितीयं स्वन्धसंस्थितम् । स्तनौ
धृत्वा रमेत् कामी बन्धस्त्रैकपदः स्मृतः” रत्नमालोक्तेः ।
एकपदि अव्य० एकः पादः साधनं यस्मिन् प्रहरणे । द्वि-
हृत्वादि० इत्त्वमा० मत्वात् पद्मावच । पादसाधने प्रहरणे ।
एकपदी स्त्री एकं गन्तुः समानं पदं तस्मिन्मत्त गौ० ङीप् ।
पथि अमरः । तत्र हि गन्तुः पदसमानचिह्नं दृश्यते
इति तस्य तथात्वम् । एकः पादो यस्याः संख्या-
पूर्वकत्वात् पाद्भावः कुम्भपद्या० ङीप् पद्मावच । २ एक-
चरणयुक्तायां स्त्रियाम् । एकपदचतुर्थीययुक्तायां स्त्रियाम्
“गायत्र्यस्त्रैकपदो द्विपदी त्रिपदी” श्रुतिः । “एकपदी
द्विपदी त्रिपदी चतुष्पदीमहापदीम्” यजु० ८, ११ ।
एकपरि अव्य० एकेन विपरीतं पक्षम् “अवयवकाशं स्याः
परिणा” पा० अव्ययी० । एकेन विपरीततया पतनेन परा-
जये द्यूते व्यवहारेवायं प्रयोगः । यस्य यथा पातने ज-
योभवति तस्य एकस्यान्यथात्वादेः पातने एवं प्रयो-
जनः एवं व्यवहारेऽपि ।
एकपर्सा स्त्री एकं पक्षं तपःसाधनतया आहारो यस्याः । शैब
राजस्य मेनायादुत्पन्नदृष्टित्वयमध्ये । दुहित्वभेदे । “तिस्रः
कयास्तु मेनायां जनयामास शैबराट् । अपर्शामेकपर्सांश्च
हृतीयामेकपाटलाम्” इत्युपक्रम्य । “आहारमेकपर्सेन
एकपर्सां समाचरत्” हरि० १८ अ० । स्वार्थे कन् बहु० कप्
वा अत इत्त्वम् अपर्शिकाप्यत्र । “व्यपर्सां निराहारा
एकाशा एकपर्शिका” देवीपु० ४५ अ० । अस्य पूर्वोक्तवा-
क्येनैकवाक्यतया हिमवत्कयाभेदपरत्वम् न तु दुर्गापर-
त्वमिति बोध्यम् । एकमात्रं पर्शमस्य । एकपत्रावशेषे-
ष्टपादौ त्रि० ।
एकपर्वतक पु० पर्वतभेदे “कुरुभ्यः प्रस्थिताको त्रु (कण्ठ-
भीमार्जुनाः) मध्येन कुरुजाङ्गलम् । रम्यं पद्मसरोगत्वा
कालकूटमतीत्य च । गण्डकोश महाशोणं सदानोरां त-
थैव च । एकपर्वतके सद्यः क्रमेणेत्यात्रजन्त ते । उत्तीर्ण
सरत्” रम्यां दृष्ट्वा पूर्वांश्च कोशलां” भा० स० १८ अ० ।
एकपलाश पु० एकः पलाशो यस्य । एकपत्रमात्रदृष्टे तत्र भवः
तस्येदं वा गङ्गा० छ । एकपलाशीय तत्रभवे तदीये च त्रि०
एकपाटला स्त्री एकं पाटनं पुष्पं तपःसाधनतया आहारो